

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.III.22.460/2017/6. szám

**A tanács tagjai:** Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Döme Attila bíró

**A felperesek:** I. rendű

II. rendű

III. rendű

**A felperesek képviselője:**

. Tausz Judit Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Tausz Judit ügyvéd)

**Az alperesek:** I. rendű

II. rendű

**Az alperesek képviselői:**

. Méhes László ügyvéd I. rendűért

Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Góg Zsuzsanna ügyvéd) II. rendűért

**A per tárgya:** kártérítés

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:**

felperesek

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

ővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.431/2017/11.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

ővárosi Törvényszék 38.P.23.228/2011/135.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az I. rendű felperes 88.900 (nyolcvannyolcezer-kilencszáz) forint, a II. rendű felperes 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint, a III. rendű felperes 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére köteles 15 napon belül az I-II. rendű alperesek javára, személyenként.

A le nem rótt 1.931.700 (egymillió-kilencszázharmincegyezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

## **Indokolás**

### **A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] Az I-II. rendű felperesek házastársak, a III. rendű felperes a közös gyermekük.
- [2] Az I. rendű felperes 2005. augusztus 1-jén jelentkezett reumatológiai szakrendelésen a két éve tapasztalt nyaki és vállövi fájdalmai miatt. Az augusztus 16-ai nyaki MR vizsgálat igazolta a nyaki gerinc degeneratív elváltozásait, illetve porckorongsérvet állapítottak meg.
- [3] Az I. rendű felperest 2005. szeptember 12-én mentővel szállították a II. rendű alperes Neurológiai Osztályára, ahol a mozgását, járását korlátozó derékpanaszait és jobb csípőtájék mozgásakor jelentkező heves fájdalmat rögzítettek. Medence- és csípőröntgent végeztek, a vizsgálat során eltérést nem találtak, lumboischialgiát diagnosztizáltak. Kezelést követően a panaszai megszűntek, szeptember 16-án saját kérésére otthonába bocsátották.
- [4] Az I. rendű felperes még ugyanezen a napon más intézményben megjelent, ahol jobb csípőtáji fájdalmat és csípőízületi mozgásbeszűkülést észleltek, jobb combfej elhalás gyanúja miatt MR, csontizotóp és ortopédiai vizsgálatot kértek. A korábbi kezelést fenntartották, a tervezett vizsgálatokra azonban nem került sor.
- [5] Ezt követően az I. rendű felperest 2005. szeptember 20-án vették fel az I. rendű alperes jogelőd intézményébe terhelésre fokozódó fájdalmai miatt. Ágyéki gerinc és medence röntgenfelvételen kórosat nem észleltek annak ellenére, hogy azon igen finom eltérésként látható volt, hogy az ízületi rész minimálisan szűkebb az ellenoldalínál, az ízvápa porc alatti része kondenzáltabb. Infúziós kezelést követően szeptember 24-én jó általános állapotban bocsátották otthonába.
- [6] Az I. rendű felperesnél 2005. szeptember 27-én ágyéki gerinc MR vizsgálatot végeztek, amellyel minimális fokú ágyéki porckorong károsodást észleltek.
- [7] Az I. rendű felperes 2005. október 3-án jelentkezett az Intézetben jobb oldali csípőfájdalom és nagymértékű mozgásbeszűkülés miatt. A 2005. október 4. napján elvégzett csípő MR vizsgálat során jelentős mennyiségű ízületi folyadékot, szűkebb ízületi rést, egyenetlen ízületi felszínt észleltek, amelyek alapján kifejezett vizenyőt és gyulladást vélelmeztek, továbbá az ízületi vápa területén mikrofaktúrát is leírtak. Csípőízületi ultrahangvizsgálat során gyulladáshoz utaló csípőízületi folyadékot észleltek, a másnap elvégzett laborvizsgálatok is gyulladásra utaló jeleket mutattak. A folyadékgyülemre tekintettel az I. rendű felperest sürgős punkcióra az I. rendű alperes jogelődjének Mozgásszervi Osztályára utalták. Az október 5-én elvégzett punkció során nyert

folyadék mikrobiológiai vizsgálata negatív lett, utóbb ugyancsak negatív lett a lelet a Lyme és a chlamydia fertőzésre is.

- [8] Az I. rendű felperest 2010. október 11. és 21. között az Intézetben kezelték. Gyógyszeres terápiát követően fájdalma csökkent, ízületi mozgásfunkciója javult.
- [9] Az I. rendű felperesnél steril gyulladásos, jobboldali elsődleges combfejelhalás, továbbá ennek talaján kialakult ízfelszín károsodás állt fenn, amelynek következtében 2012-ben csípőízületi protézis beültetése vált szükségessé.

### **A kereseti kérelem és az alperesek védekezése**

- [10] A felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megfizetésére kérték az alpereseket. Állították, hogy az anamnesztikus adatok, a fizikális vizsgálatok során tapasztaltak, valamint a röntgenképek alapján fel kellett volna merülnie a csípőízületi gyulladásos betegség diagnózisának, továbbá kötelező laborvizsgálatot kellett volna végezni. Állításuk szerint az alperesek mulasztása miatt késedelmesen került felismerésre az I. rendű felperes jobb csípőízületi gyulladásos folyamata, így annak adekvát kezelése is csak késedelmesen kezdődhetett meg. Érvelésük szerint, amennyiben időben megkezdtek volna a kezelést, abban az esetben esély lehetett volna arra, hogy az I. rendű felperesnél nem ilyen súlyos állapot alakuljon ki, illetve az egészségkárosodás is elkerülhető lett volna.

- [11] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [13] A perben szerzett szakértői vélemények és a magánszakértő véleménye alapján megállapította, hogy az I. rendű felperesnél steril gyulladás talaján kialakult ízfelszín-károsodás állt fenn, amelynek kiváltó oka nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság a perben korábban kirendelt szakértői intézet és a magánszakértő véleménye közötti, fel nem oldható ellentmondásokra tekintettel a Szakértő Intézet véleményét fogadta el. Ennek alapján rögzítette, hogy az I. rendű felperesnél kialakult elváltozás nagy valószínűséggel már 2005 augusztusában lezajlott, első felismerhető tünete 2005. szeptember 12-én vált ismertté a gyógykezelő számára, ekkorra azonban a csípőízület már visszafordíthatatlanul károsodott. A szakvélemény alapján azt állapította meg, hogy a felperesek által hiányolt tehermentesítés a beteg panaszait enyhíti, de a betegség előrehaladását nem akadályozza. A szakvélemény alapján utalt arra is, hogy a gyulladásos folyamat később alakul ki, az következményes jellegű, ekkorra a károsodás már bekövetkezik.
- [14] Az elsőfokú bíróság a szakvéleményre tekintettel megállapította,

hogy amennyiben a combfej elhalást korábban, szeptember 16-án vagy 20-án felismerik, úgy a beteg kezelése annyiban változott volna, hogy nem kapott volna antibiotikumot, azonban ez a nem visszafordítható porckorong károsodáson és a beteg sorsán érdemben már nem változtatott volna. Rögzítette, hogy az I. rendű felperes sorsszerű megbetegedésben szenvedett, 2005. szeptember 12-én már visszafordíthatatlan állapotban volt, így az esetleges diagnosztikus késedelem és a csípőízületi nekrozis folytán kialakult állapot között nincs okozati összefüggés, és nem állapítható meg a lefolyás hossza, elkerülhetősége, vagy az esély elvesztés között sem.

- [15] A röntgenfelvétel értékelésével kapcsolatban úgy ítélte meg, hogy az azon található eltérés igen nehezen észlelhető, azt az ellátást végző orvosoknak az elvárható gondossággal végzett vizsgálat során sem kellett feltétlenül észlelniük. Azt, hogy a 2005. szeptember 12-én készült csípőízületi röntgenfelvétel nem állt rendelkezésre, a II. rendű alperes terhére értékelte. A szakvélemény alapján valószínűsítette, hogy ha ezen a felvételen észlelhető is volt az elváltozás, az a szeptember 20-ainál kevésbé kivehető eltéréseket mutatott volna. Megítélése szerint azonban laboratóriumi vizsgálatok elvégzése ebben az esetben sem lett volna indokolt. A szakvélemény alapján egyértelműen úgy foglalt állást, hogy a laborvizsgálat elmaradása és a későbbi állapot között nem állapítható meg okozati összefüggés.
- [16] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [17] Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, az arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokaival az ítélet tábla egyetértett.
- [18] A jogi megítélés szempontjából annak tulajdonított jelentőséget, hogy az I. rendű felperesnél kialakult combfejelhalás első tünete a 2005. szeptember 12-ei csípőízületi fájdalom és mozgáskorlátozottság volt, amely miatt mentővel szállították a II. rendű alperes Neurológiai Osztályára, azonban ekkorra a csípőízület már visszafordíthatatlanul károsodott. Érvelése szerint a tehermentesítés elmaradásának azért nincs jelentősége, mert azzal a már kialakult ízületi porckárosodás nem volt megakadályozható. Megítélése szerint nem volt jelentősége annak sem, hogy 2005. szeptember 12-én, illetve 20-án miként értékelték a röntgenfelvételt. A kezelésen ez annyiban változtatott volna, hogy az I. rendű felperes nem kapott volna antibiotikus kezelést, azonban erre az időpontra a nem visszafordítható porckárosodás már igazolhatóan kialakult. Abban is egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a felperesek részéről kifogásolt laboratóriumi vizsgálat korábbi elvégzése semmilyen mértékben nem befolyásolta volna az I. rendű felperes egészségi állapotát a már kialakult visszafordíthatatlan károsodásra tekintettel. Mindezek alapján okozati összefüggés hiányában nem találta megállapíthatónak az

alperesek kártérítési felelősségét.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek**

- [19] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését és az alperesek kártérítési felelősségét megállapító közbenső ítélet hozatalát.
- [20] Állították, hogy a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését, valamint a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdését.
- [21] A felperesek továbbra is sérelmezték, hogy az alperesek nem rendelték el a tehermentesítést, nem megfelelően került értékelésre a röntgenfelvétel, és nem végeztek laborvizsgálatot.
- [22] Érvelésük szerint a combfejelhalás gyanúját az I. rendű alperes már 2005. szeptember 12-én leírta, a II. rendű alpereshez pedig szeptember 20-án járóképtelen állapotban érkezett az I. rendű felperes, ezért legkésőbb ezekben az időpontokban el kellett volna rendelni a teljes tehermentesítést. Állították, hogy a tehermentesítés egyformán fontos a fertőzőesés vagy steril csípőízületi gyulladás esetén az állapot javulása, a további károsodások elkerülése, csökkentése érdekében.
- [23] A laborvizsgálattal kapcsolatban előadták, hogy annak elvégzése esetén az emelkedett CRP érték a gyulladásos folyamatot igazolta volna, amely miatt a tehermentesítést hamarabb elrendelhetnék volna. Sérelmezték, hogy a hibásan értékelt röntgenfelvétel miatt nem diagnosztizálták időben a csípőízületi gyulladást, amely szintén oka annak, hogy nem rendelték el a teljes tehermentesítést. Véleményük szerint a járóképtelen állapotban való megjelenés szintén ezt indokolta volna. Érvelésük szerint az alperesek azzal, hogy az I. rendű felperes esetében a tehermentesítést nem rendelték el időben, annak esélyét vették el, hogy az ízületi károsodás ne, vagy időben később, esetleg kisebb mértékben következzen be.
- [24] Vitatták azt is, hogy a felperesnél szeptember 12-én már visszafordíthatatlan károsodás állt fenn, mert 20-án is kisebb fraktúrákat írtak le, amit még a röntgenen sem vettek észre.
- [25] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Hivatkozott az I. rendű alperesnél végzett ellátás és a felperes állapota közötti okozati összefüggés hiányára. Utalt arra, hogy a 2005. szeptember 12-én felismerhetővé vált elváltozás már visszafordíthatatlan volt, a tehermentesítés a végeredményen nem változtatott volna.
- [26] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében szintén a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, arra hivatkozással, hogy a felülmérlegelés feltételei nem állnak fenn.

## A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [28] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [29] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett eljárási jogszabályhelyként a Pp. 206. § (1) bekezdését és 163. § (3) bekezdését, míg anyagi jogszabályként a Ptk. 339. § (1) bekezdését jelölték meg.
- [30] A Kúria a felperesek Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, s ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH2006. 1526.).
- [31] A Kúria megítélése szerint jelen esetben az ügyben eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutottak arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperes alpereseknél történt ellátása és a nála kialakult egészségi állapot között nincs okozati összefüggés.
- [32] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben arra hivatkoztak, hogy iratellenes a szakértő és a másodfokú bíróság megállapítása, miszerint az I. rendű felperes nem volt járóképtelen szeptember 12-én, ezért a II. rendű alperesnek ekkor, az I. rendű alperes jogelődjének pedig szeptember 20-án teljes tehermentesítést kellett volna előírnia. Kifogásolta azt is, hogy a bíróság nem vette figyelembe, hogy a tehermentesítés elmaradása a csípőízületi felszín kopásához vezet.
- [33] Rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott körülmények - a felperesek álláspontjával ellentétben - nem tekinthetők köztudomású tényeknek. Az I. rendű felperes állapotának és a tehermentesítés esetleges indokoltságának megítélése orvosszakértői kérdés. A jogvita elbírálása során a bíróságok helyesen alapították érdemi döntésüket az ezen szakkérdésekben állást foglалó szakértők véleményére, és helyesen fogadták el ítélezésük alapjául a Szakértői Intézet aggálytalan szakvéleményét. A szakvélemény és annak kiegészítése meggyőző magyarázatot adott arra, hogy a magánszakértő miért jutott téves következtetésre az ügydöntő jelentőségű szakkérdésekben, ahogyan ezt a jogerős ítéletben az ítéletábra helyesen megállapította.
- [34] Az ügyben eljáró bíróságok a szakvélemény alapján helytállóan állapították meg, hogy az I. rendű felperesnél a csípőízületi

gyulladás egyértelmű megjelenése 2005. szeptember 12-ére tehető, a nála kialakult elváltozás ekkor volt felismerhető. A szakértő egyértelműen foglalt állást abban a kérdésben is, hogy a csípőízület ekkorra már visszafordíthatatlanul károsodott, a már kialakult ízületi porckárosodás nem volt megakadályozható, így a felperesek érvelésével ellentétben a tehermentesítés elmaradásának nem volt szerepe az I. rendű felperes állapotrosszabbodásában. A szakvélemény alapján rögzíthető, hogy a szeptember 20-ai röntgenfelvételen ugyan láthatóak már a porckárosodás közvetett jelei, azonban a röntgenfelvétel értékelése nem bír jelentőséggel, mert eddigre a visszafordíthatatlan porckárosodás már igazolhatóan kialakult. A szakértő úgy nyilatkozott, hogy a korábbi felismerés a betegnél alkalmazott kezelésen annyiban változtatott volna, hogy nem kapott volna antibiotikumot, de a beteg sorsát érdemben ez sem befolyásolta volna.

- [35] A tehermentesítéssel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a szakvélemény alapján helyesen állapította meg, hogy az a panaszokat, illetve a fájdalmat esetleg enyhítette volna, de nem akadályozta volna meg a betegség előrehaladását. A szakvélemény alapján megállapítható az is, hogy ez csak eshetőlegesen lassította volna a folyamatot, de érdemi különbséget nem jelentett volna a végállapotban, az addigra már kialakult porckárosodás miatt.
- [36] Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban is, hogy a felperesek által kifogásolt laboratóriumi vizsgálatok korábbi elvégzése semmilyen mértékben nem befolyásolta volna az I. rendű felperes egészségi állapotát a panaszok jelentkezésekor a csípőízület visszafordíthatatlan károsodására tekintettel.
- [37] A felperesek felülvizsgálati kérelemben előadott érvelésével ellentétben tehát a szakvéleményben foglaltak alapján egyértelműen lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszok jelentkezésekor, illetve az alpereseknél történt ellátások megkezdésekor - így 2005. szeptember 12-én, majd 20-án - már nem volt jelentősége a tehermentesítés elmaradásának, a röntgenfelvétel mikénti értékelésének, illetve a laboratóriumi vizsgálatok elmaradásának, ugyanis ekkorra az ízületi porc károsodása már visszafordíthatatlanul kialakult, így a beteg állapotára, illetve gyógyulási esélyére mindezeknek nem volt befolyása.
- [38] A felperesek azon felülvizsgálati érvelésével kapcsolatban, hogy az alpereseknél történt ellátások idején még nem volt visszafordíthatatlan a károsodás, a Kúria rámutat: a szakvélemény alapján egyértelműen rögzíthető az, hogy a végállapot ugyan még nem alakult ki, de az ízületi porc károsodása már visszafordíthatatlan volt. Mindennek megítélése szakkérdés, amelynek megválaszolása a perben kirendelt szakértő feladata volt.
- [39] Mindezek alapján az ügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy okozati összefüggés hiányában az alperesek kártérítési felelőssége nem volt megállapítható.

- [40] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, mert az mindenben megfelelt az irányadó jogszabályoknak, nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási és anyagi jogi jogszabályokat.

## **Záró rész**

- [41] A Kúria a pervesztes felpereseket a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek részére a jogi képviselőjükkel összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdés alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.
- [42] A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a felperesek pervesztességére tekintettel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. január 16.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági ügyintéző  
HM